

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง และเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาสังคมต่อไปในอนาคต ประชากรเด็กและเยาวชนมีจำนวนกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรในประเทศ ซึ่งประชากรทั้งหมดในปี 2534 มีจำนวน 54.5323 ล้านคน เป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 5-14 ปีถึง 11.2437 ล้านคนหรือ 20.62% (สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2535, สัมภาษณ์) เด็กเหล่านี้จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าที่มีคุณภาพต่อไป และการที่จะสร้างเด็กในวันนี้ให้มีคุณภาพในอนาคตนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ในสังคม สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของเด็กนั้นเป็นแหล่งที่เด็กจะดูดซับเข้าไปพัฒนาความคิด

ดังนั้น สิ่งรอบ ๆ ตัวของเด็ก มีความสำคัญยิ่ง ในการอบรมสั่งสอนให้เด็กรู้จักระเบียบแบบแผน และแนวทางของสังคม ซึ่งตัวแทนที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความคิดทัศนคติ พฤติกรรมที่คาดหวัง ไปยังสมาชิกใหม่นั้น ได้แก่

1. บิดามารดาหรือผู้ปกครองซึ่งเป็นกลุ่มแรกที่ทำหน้าที่อบรมสมาชิกใหม่ของครอบครัว
2. กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดอีกกลุ่มที่ถ่ายทอดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพราะเด็กย่อมเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนที่เล่นด้วยกัน เช่น เรียนรู้การรักพวกพ้อง การร่วมมือ การแข่งขัน กติกาเล่นง่าย ๆ เป็นต้น
3. โรงเรียน เป็นตัวแทนของสังคมที่ให้การศึกษอบรมอย่างมีแบบแผน เพื่อให้เด็กมีความรู้ มีจริยธรรม ศีลธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ
4. สื่อมวลชน ได้แก่วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และภาพยนตร์ เป็นเครื่องมือนำถ่ายทอด

ความรู้ความเข้าใจ และข้อความ เนื้อหาสาระต่าง ๆ ไปยังผู้คนจำนวนมาก ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ "เด็ก" (พรชัย เชวงเดช 2532:1)

เด็กจะผ่านกระบวนการซัดเกล้าทางสังคมจากกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าว ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมได้ โดยมีการปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกอื่น ๆ ดังนั้นการที่จะอบรมเลี้ยงดูให้เด็กได้พัฒนาควบคู่ไปกับการเติบโตอย่างมีคุณภาพ จึงควรให้ความสำคัญและกระทำอย่างต่อเนื่อง

ทุกวันนี้ โทรทัศน์ถูกนำมาใช้เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของครอบครัว ซึ่งในบางครั้งเด็กได้ใช้กิจกรรมการดูโทรทัศน์ มากกว่าเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมอื่น ๆ ทุกประเภท แม้แต่ในการเรียนหนังสือ เด็กอเมริกันจะใช้เวลาเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษาประมาณ 11,000 ชั่วโมง ในขณะที่เวลาที่ใช้ในการดูโทรทัศน์ระยะเดียวกันนั้น มีถึง 15,000 ชั่วโมง (Schneider, 1989) สำหรับเด็กไทยพบว่า เวลาที่ได้ใช้ในการเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนจบมัธยมศึกษา คิดเป็น 14,000-14,500 ชั่วโมง เมื่อเทียบกับเวลาที่เด็กใช้ดูโทรทัศน์เฉลี่ยวันละ 2 ชั่วโมง จนถึงอายุ 17 ปี ซึ่งเด็กไทยจะมีชั่วโมงดูโทรทัศน์ถึง 12,400 ชั่วโมง แต่ในความเป็นจริงแล้ว เด็กจะอยู่หน้าจอโทรทัศน์ก่อนอยู่ในห้องเรียนหลายปี จึงทำให้เด็กมีชั่วโมงดูโทรทัศน์มากกว่าชั่วโมงเรียน (พยอม อิงคตานุวัฒน์, การอภิปราย 2534) และเด็กจะได้รับการเรียนรู้จากสื่อโทรทัศน์ค่อนข้างมาก บางครั้งพ่อแม่ไม่มีเวลาอยู่กับลูกเพียงพอโทรทัศน์ ก็จะเป็นเสมือนเพื่อน ทดแทนเวลาของพ่อแม่ที่ขาดหายไป ดังนั้นเด็กอาจจะได้รับสิ่งเร้าต่าง ๆ จากสื่อโทรทัศน์มากกว่า ซึ่งมีส่วนในการหล่อหลอมค่านิยม แนวความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรมต่าง ๆ ให้กับเด็กที่พร้อมจะเปิดรับอยู่ตลอดเนื่องจากคนเราสามารถรับรู้จากการได้เห็นถึง 75% ได้ยิน 13% สัมผัส 6% และจากรส 3% โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่รวมคุณสมบัติของ วิทยุ (การได้ยิน) ภาพยนตร์ (ได้เห็นภาพ) และหนังสือพิมพ์ (ได้อ่านตัวหนังสือ) การรับรู้จากโทรทัศน์จึงมีถึง 88% (ธีรทรง เกิดสุคนธ์ 2525:5) เป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมได้ดีซึ่งปัจจุบันการเผยแพร่ภาพออกอากาศทางโทรทัศน์เป็นไปได้อย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดความรู้ในแง่มุมต่าง ๆ การชมโทรทัศน์ที่มีคุณค่าจึงเป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับความรู้ ความคิด เพราะฉะนั้น สื่อโทรทัศน์เป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง ต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของเด็กและเยาวชนไทย

บทบาทของโทรทัศน์ที่มีต่อเด็ก ส่วนใหญ่ได้ถูกกล่าวถึงในแง่ของการสื่อสารทางเดียว ซึ่งมีแนวความคิดว่า เด็กจะรับสิ่งเร้าต่าง ๆ จากโทรทัศน์ทั้งหมดเข้าไปเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง โดยไม่มีโอกาสเลือก เห็นได้จากแนวความคิดในอดีตซึ่งเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อเด็ก อย่างเช่น พิชัย วาสนาส่ง ได้กล่าวไว้ว่า "เด็กเปรียบได้ดังกระดาษขั้บคุณภาพเยี่ยม ไม่ว่าจะใช้ขั้บหมึกสีอะไรขั้บได้ทั้งนั้น และแม้จะให้ขั้บของโสโครกสกปรก จนกระดาษขั้บเหม็นเน่าไปต่อหน้าต่อตาก็ทำได้ เด็กซึ่งมีสภาวะของจิตใจและสมอง เพียงเท่ากระดาษขั้บที่ไม่รู้จักการปฏิเสธขั้บ เด็กไม่มีความคิดอ่านที่เปรียบเทียบกับความถูกต้องกับความผิด เพราะเด็กไม่มีประสบการณ์ของชีวิต ที่จะชี้ได้ว่าความถูกต้องกับความผิดให้โทษ เด็กย่อมเรียนรู้และจำประสบการณ์ได้แม่นยำ ถ้าเหตุใหม่ ๆ เกิดขึ้นและมีคุณค่ากับตัวเอง สัญชาตญาณจึงให้เด็กจดจำเรียนรู้ได้รวดเร็วและแม่นยำ สภาวะของเด็กเล็กตั้งแต่ 4 ขวบถึง 12 ขวบ จึงไม่ผิดอะไรไปกว่ากระดาษขั้บหรือฟองน้ำ อันพร้อมจะดูดซับรับทุกอย่างที่เข้าใกล้ ตรงนี้เองที่สื่อมวลชนเข้าไปมีอิทธิพล ต่อการขั้บขั้บรับรู้อันของเด็ก" (สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย 2522:1-3)

หรืองานวิจัยอีกหลาย ๆ ชิ้นที่เกี่ยวกับโทรทัศน์และเด็ก ผู้วิจัยมักจะศึกษาว่าโทรทัศน์มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการมีพฤติกรรมก้าวร้าว ความรุนแรง ความผิดปกตินั้นเนื่องมาจากการบริโภคอาหารที่ผิดลักษณะ ผิดเวลา ผิดชนิดและจำนวน ผลการเรียนรู้ต่ำ ความเข้าใจ และการแสดงออกทางด้านเพศที่ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรม การใช้ยาเสพติด และการดื่มสุรา (สายฤดี วรกิจโภคาทร 2533:37) อย่างไรก็ตาม เริ่มมีแนวความคิดที่มองจากผู้รับสารคือ เด็กไปสู่สื่อมวลชน โดยมองว่าเด็กมีการแสวงหาสิ่งที่ตนเองต้องการจะเรียนรู้ หรือเลือกรับสิ่งที่ตนเองต้องการ เช่น Wright ได้ศึกษาสื่อมวลชน ซึ่งไม่ได้มองแต่เพียงว่าสื่อมีอิทธิพลต่อมนุษย์ แต่มองว่ามนุษย์เป็นฝ่ายที่เลือกใช้สื่อเพื่อสนองความพอใจของตน (Wright 1975) ดังนั้นเด็กก็คือผู้รับสารผู้หนึ่ง ซึ่งมีสิทธิ์ที่จะเลือกรับสื่อเพื่อสนองความพึงพอใจของตนโดยเฉพาะวัย 6 ขวบขึ้นไป ที่เข้าโรงเรียนแล้ว ก็จะมีความคิดเป็นของตนเองมากขึ้น เรียนรู้ที่จะเลือกเปิดรับในสิ่งที่ตนเองต้องการ และปิดที่จะรับในสิ่งที่ตนไม่ต้องการ ส่วนใหญ่เด็กมักจะเลือกเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ จากการสำรวจพบว่าเด็กอายุ 3-5 ปี ใช้เวลาดูโทรทัศน์เฉลี่ยสัปดาห์ละ 54 ชั่วโมง หรือประมาณปีละ 1,096 ชั่วโมง นับแต่แรกเกิด เด็กก็มีโอกาสสัมผัสทั้งภาพและเสียงจากสื่อ

โทรทัศน์ พอโตขึ้นก่อนวัยเรียนเด็กใช้เวลาส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 64 อยู่หน้าจอโทรทัศน์และเมื่อเด็กเริ่มเข้าเรียนอนุบาลก็ใช้เวลาดูโทรทัศน์มากขึ้นอีก (จำเนียร คินยา 2533:119)

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ได้สำรวจทัศนคติของเด็กวัยเรียน ที่มีอายุระหว่าง 6-12 ปี หรือที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมปีที่ 1-6 จากโรงเรียน 16 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อปี 2525 พบว่า กิจกรรมที่เด็กชอบมากที่สุด 3 ประการคือ

ดูโทรทัศน์	ร้อยละ	25.3
เล่น	ร้อยละ	23.1
อ่านหนังสือ	ร้อยละ	18.4
หรือ ทำงานบ้าน	ร้อยละ	16.5

(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, อ้างใน พรชัย เชวงเศษ 2532:5)

จะเห็นได้ว่า เด็กชอบดูโทรทัศน์มากกว่า การอ่านหนังสือ หรือแม้แต่การเล่น นอกจากนี้ยังพบว่า เขาชนอายุ 10-21 ปีดูรายการโทรทัศน์โดยเฉลี่ยวันละ 3 ชั่วโมงหรือประมาณปีละ 1,095 ชั่วโมง และจากการวิเคราะห์รายการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ในส่วนกลาง 4 ช่องคือ 3,5,7,9 ยกเว้นช่อง 11 พบว่าเป็นรายการบันเทิงร้อยละ 51-60 ข่าวร้อยละ 12-17 ความรู้ร้อยละ 12-20 โฆษณาร้อยละ 6-12 ซึ่งจะเห็นได้ว่ารายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่เป็นรายการบันเทิง เช่น ละคร ดนตรีต่าง ๆ

(จำเนียร คินยา 2533:117)

โดยทั่วไปแล้ว เด็กชอบดูโทรทัศน์มากกว่าผู้ใหญ่ แต่รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวของผู้ใหญ่ เห็นได้จากเวลารวมในการนำเสนอรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กจากหนังสือพิมพ์อินไซด์ทีวี เดือนกันยายน 2534 ในหนึ่งสัปดาห์พบว่า ช่อง 3 ให้เวลา 8 ชั่วโมง 55 นาที คิดเป็นร้อยละ 12.7 ช่อง 5 ให้เวลา 9 ชั่วโมง 4 นาทีคิดเป็นร้อยละ 12.9 , ช่อง 7 ให้เวลา 7 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 10 , ช่อง 9 ให้เวลา 7 ชั่วโมง 55 นาที คิดเป็นร้อยละ 11.3 และ ช่อง 11 ให้เวลา 2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 2.8 (นับเวลาวันจันทร์ถึงวันศุกร์ในช่วง 16.00 - 24.00 น. และวันเสาร์ถึงวันอาทิตย์ในช่วง

9.00-24.00 น.) รวมทั้ง 5 ช่อง เวลาในการนำเสนอภาพยนตร์สำหรับเด็กเท่ากับ 33 ชั่วโมง 54 นาที คิดเป็นร้อยละ 9.7

เห็นได้ว่า เด็กมีเวลามากกว่าผู้ใหญ่ในการเปิดรับโทรทัศน์ จึงมีความต้องการดูรายการโทรทัศน์มากเช่นกัน แม้ว่าจะไม่มีเกณฑ์ที่ชัดเจนถึงความมากน้อยของปริมาณการออกอากาศ แต่ร้อยละ 9.7 ของรายการสำหรับเด็ก เมื่อเทียบกับเด็กวัย 15-25 ปีแล้ว เวลาที่ให้กับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในหนึ่งอาทิตย์นั้น ค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ ช่วงเวลาของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงหลังเลิกเรียน คือ 18.30 ถึงเวลา 19.30 น. ตามข้อกำหนดของคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเป็นเวลาที่เด็กควรชำระร่างกายและทบทวนการเรียนมากกว่า อย่างไรก็ตาม ได้มีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่ประสงค์ เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก โดยเฉพาะมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ได้จัดการประชุมด้านสื่อมวลชนกับเด็กไทย โดยมองไปยังผู้ผลิตว่า ควรจะผลิตรายการของตนเองอย่างไร ให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก ส่งผลให้มีการตื่นตัวในเรื่องของรายการเด็กขึ้นมาบ้าง และที่ผ่านมามีนักจัดรายการเพื่อเด็กหลาย ๆ คนหันมาผลิตรายการสำหรับเด็กอย่างจริงจังและมุ่งมั่นที่จะทำเพื่อเด็ก บางรายการก็สามารถพุ่งตัวอยู่ได้ ขณะที่บางรายการยังต้องประคองประคองตัวอีก ซึ่งรายการเด็กส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นสามารถดำเนินงานได้เพียงระยะเวลาหนึ่ง ก็มียันต้องล้มหายตายจากไป กว่าจะมีรายการใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นบนจอให้สำหรับเด็กก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย และยิ่งไปกว่านั้น เมื่อเกิดแล้วจะทำอย่างไรให้รายการยืนหยัดอยู่ได้ อย่างมีคุณภาพก็เป็นเรื่องที่ยากไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันเลย

แม้ว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่เกิดขึ้น จะเป็นรายการโทรทัศน์เพื่อเด็กก็ตาม แต่ก็ยังไม่มีรายการใดที่ทำวิจัยถึงความต้องการของเด็กว่าต้องการรายการโทรทัศน์เนื้อหา และวิธีการจัดรายการแบบใด ผู้ผลิตส่วนใหญ่ผลิตรายการโดยนำตนเองเป็นศูนย์กลาง แม้แต่การทำวิจัยเกี่ยวกับ rating ในรายการโทรทัศน์ ก็ยังไม่ปรากฏว่ามี rating ที่ทำเพื่อเด็กเลย ในเมื่อส่วนใหญ่มีแนวความคิดว่าเด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของสังคม แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ยังมิได้ให้ความสำคัญกับเด็กเท่าใดนัก

ในด้านของรัฐบาลได้ให้ความสนใจเรื่องสื่อมวลชนกับเด็กมากขึ้นนอกกฎเกณฑ์ให้สถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งมีเวลาเฉพาะช่วง เป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก นอกจากนี้ในปี 2522 รัฐยังได้ออกนโยบายและแผนพัฒนาเด็กที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน ดังนี้

1. กำหนดให้สื่อมวลชนมีบทบาท ด้านการให้ความรู้ความเข้าใจด้านพัฒนาการเด็ก และด้านวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก แก้บิดามารดาและผู้ปกครอง พร้อมทั้งให้จัดรายการบันเทิง และความรู้ที่เหมาะสมกับขั้นตอนของพัฒนาการแก่เด็ก
2. เร่งสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนารูปแบบและวิธีการฝึกอบรมเพื่อผลิตผู้จัดการรายการสำหรับเด็ก
3. เร่งปรับปรุงและพัฒนารูปแบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ

(คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525:15)

ส่วนในปี 2533 นั้นได้มีการประชุมสมัชชาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 เกี่ยวกับปัญหาเพื่อการพัฒนาเด็กและได้ออกพันธกรณีของรัฐ สถาบันสังคม องค์กรธุรกิจ และสื่อมวลชน โดยให้ร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กและพิทักษ์สิทธิเด็ก ตลอดจนประสานการบริการตามความต้องการพื้นฐานของเด็ก และสนับสนุนกลไกในการวางนโยบาย มาตรการและการปฏิบัติ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี 2533:31-33)

สำหรับในชนบทนั้น สื่อโทรทัศน์ดูเหมือนจะเป็นที่นิยมในปัจจุบันนี้ เพราะกำลังส่งของแต่ละสถานีได้เข้าถึงครอบคลุมพื้นที่ได้ทุกจังหวัดทั่วประเทศ ถึงแม้ในบางจังหวัดจะไม่มีแม่ข่ายของตนเอง แต่ก็สามารถรับคลื่นจากแม่ข่ายใกล้เคียงได้ เด็กชนบทจึงได้รับสื่อโทรทัศน์เท่าเทียมกับเด็กในเมือง เพียงแต่สภาพทางเศรษฐกิจของบางครอบครัว ที่ไม่สามารถเป็นเจ้าของโทรทัศน์ได้ จึงทำให้เด็กในครอบครัวดังกล่าวพากันอาศัยบ้านผู้อื่น ทำให้เด็กชนบทบางคนไม่สามารถเลือกรายการได้ด้วยตนเอง หรือแม้แต่มิโทรทัศน์เป็นของตนเองก็ตาม การตัดสินใจเลือกรายการโทรทัศน์ก็เป็นหน้าที่ของบุคคลที่มีอำนาจที่สุดในครอบครัว

จากหนังสือขอเด็กพุดบ้างเถอะ เป็นการรวมของมูลรายการโทรทัศน์ที่เด็ก
 อชากดู หนังสือที่เด็กอชากอ่าน ของมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็กโดยให้เด็กเขียนจดหมายเข้า
 มา พบว่าเด็กอชากมีรายการโทรทัศน์ที่ผลิตขึ้นเป็นของตนเอง อชากให้รายการโทรทัศน์
 สำหรับเด็กนั้นสอดคล้องความรู้ เพิ่มพูนจินตนาการสร้างสรรค์แทนที่จะให้ความบันเทิงเพียง
 อย่างเดียว เด็กชายอนุพงษ์ สุวรรณทัต ป.5 รร.มงฟอร์ตวิทยาลัยเชียงใหม่ได้เขียนมาว่า
 "ผมอชากให้พวกเด็ก ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับฉัน เพราะเด็ก ๆ ทุกคนมีความสามารถต่างกัน
 เป็นความสามารถของตัวเองโดยเฉพาะ ถ้าได้แสดงออกในทางที่ดี มีผู้ใหญ่สนับสนุน
 ประเทศไทยเราจะได้มีเยาวชนที่เก่งกาจในวันหน้าอย่างแน่นอน"(มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก
 2531:14-23) แสดงให้เห็นว่า เด็กมีความต้องการในการรับรายการโทรทัศน์ที่ตนเอง
 ต้องการและอชากเลือกรายการโทรทัศน์ด้วยตนเอง แต่ความเป็นจริงแล้ว เด็กชนบทจะดู
 รายการที่ผู้ใหญ่เป็นคนเลือกให้ เช่นละคร ภาพยนตร์ ฯลฯ ความถี่ของการเปิดรับรายการ
 ประเภทนี้อาจทำให้เด็กรู้สึกว่ ตนชอบรายการที่ผู้ใหญ่ดูมากกว่ารายการเด็ก จากการ
 ประเมินผลแบบสอบถามเรื่องทัศนคติคุณปู่ของ เด็กในชนบทโดยมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก
 พบว่า ผลรวมของคะแนนละครกับการ์ตูนใกล้เคียงกันมาก เมื่อเทียบกับเด็กในกรุงเทพฯ ที่
 คะแนนการ์ตูนนำมาเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งห่างคะแนนของรายการประเภทอื่น ๆ ซึ่งผู้ประเมิน
 ได้ให้ข้อสังเกตว่า เด็กในกรุงเทพฯมีเสรีภาพในการเลือกรับชมโทรทัศน์มากกว่า ส่วนเด็ก
 ในชนบทจะดูตามผู้ใหญ่ ทำให้มีโอกาสได้ดูการ์ตูนน้อย ทำให้คะแนนนิยมของการ์ตูนน้อยตาม
 ไปด้วย และรายการโทรทัศน์ในปัจจุบันก็ผลิตขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของผู้ใหญ่ ทำไป
 เพื่อการค้า โดยไม่คำนึงถึงเยาวชน แม้แต่รายการที่ผลิตขึ้นสำหรับเด็กก็ตาม ก็ยังมีได้
 ศึกษาความต้องการชมของเด็กอย่างจริงจัง หากศึกษาถี่เพียงแต่ในเขตกรุงเทพมหานคร
 เท่านั้น ลืมนึกไปถึงเด็กไทยในชนบทที่มีสื่อโทรทัศน์เข้าถึงแล้วเช่นกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงร่วมกับมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ศึกษาถึงความต้องการชม
 โทรทัศน์สำหรับเด็กชนบทโดยเฉพาะในจังหวัดสุรินทร์ รวมไปถึงสภาพพฤติกรรมของเด็ก
 ชนบท ขณะเปิดรับรายการโทรทัศน์ เพราะเด็กชนบทย่อมมีความต้องการและพฤติกรรมการ
 เปิดรับต่างไปจากเด็กในเมือง เพราะสภาพความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่าง
 กัน ดังนั้นการวิจัยนี้ จึงเป็นการศึกษาถึงรายการโทรทัศน์รูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับของ
 เด็กในชนบท อันจะนำมาเป็นสื่อเพื่อสอดคล้องในการพัฒนาของเด็กในชนบทได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจช่วงเวลาและรายการโทรทัศน์ที่เด็กชนบทในจังหวัดสุรินทร์ เปิดรับมากที่สุด
2. เพื่อสำรวจความต้องการรับรายการโทรทัศน์ของเด็กชนบทในจังหวัดสุรินทร์ ในแง่ของเนื้อหา และรูปแบบ
3. เพื่อศึกษาความแตกต่างทางพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ ของเด็กชนบทในจังหวัดสุรินทร์ในด้าน เพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความเป็นเจ้าของสื่อ
4. เพื่อศึกษาปฏิริยาขณะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของเด็กชนบทในจังหวัดสุรินทร์

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงความต้องการและความสนใจ รวมถึงปฏิริยาและพฤติกรรม การเปิดรับรายการโทรทัศน์ของเด็ก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการส่งเสริมสื่อมวลชน เพื่อเด็ก (กสค.) มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก
2. กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเด็กนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับประถม ปีที่ 4-6 ใน 3 โรงเรียน จังหวัดสุรินทร์ คือโรงเรียนบ้านหัวแรด บ้านตะคร้อ และ บ้านช่างปี
3. การศึกษารูปแบบ และ เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ ที่กลุ่มเป้าหมายต้องการ จะเลือก รายการการ์ตูน ละคร และรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก โดยจะเลือกประเภทละ 2-3 รายการ ที่นิยมเปิดรับมากที่สุด
4. การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาข้อมูลโดยกำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ในช่วงเดือน ตุลาคม ถึง เดือนพฤศจิกายน 2534

นิยามศัพท์

ความต้องการ	หมายถึง ความพึงพอใจ ความปรารถนาที่จะชม รายการโทรทัศน์ที่เปิดรับจากสถานีโทรทัศน์ทุกสถานีที่เผยแพร่ในจังหวัดสุรินทร์
รายการโทรทัศน์	หมายถึง รายการที่เสนอผ่านสื่อโทรทัศน์ทุกสถานี ในจังหวัดสุรินทร์
รายการข่าว	หมายถึง รายการที่เสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้ชมได้ทราบข่าวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ
รายการความรู้	หมายถึง รายการที่มุ่งให้ผู้ชมได้รับความรู้ อาจจะควบคู่ไปกับการบันเทิง เช่น รายการตอบปัญหา รายการสำหรับเด็ก ที่สอดแทรกความรู้
รายการบันเทิง	หมายถึง รายการที่มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน อาจเป็นรายการบันเทิง ที่มีสาระหรือไม่ก็ตาม รายการบันเทิงจะเป็นรายการที่มีสัดส่วนมากที่สุด เช่น รายการเพลง รายการตอบปัญหา และเกม รายการละคร เป็นต้น
รายการเด็ก	<p>หมายถึง รายการที่มุ่งให้สาระความรู้และความเพลิดเพลินแก่เด็กในวัยต่าง ๆ ซึ่งจะมีลักษณะต่าง ๆ หรือผสมผสานลักษณะดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - พุคหรือบรรยาย เป็นรายการที่มีผู้มาปรากฏตัวพูดคุยกับผู้ชม - เกม/ตอบปัญหา (Quiz) จัดให้มีการแข่งขันระหว่างกลุ่มของผู้ที่มาร่วมรายการ - สารคดี (Documentary) เสนอเนื้อหาสาระด้วยภาพและเสียงบรรยาย ซึ่งเป็นรายการที่ให้ความรู้เป็นส่วนใหญ่ <p>ส่วนใหญ่รายการสำหรับเด็ก จะจัดเสนอในลักษณะ นิตยสาร (Magazine) ซึ่งมี หลายประเด็น หลายรส และหลายรูปแบบในรายการ</p>

ละคร (Drama)	หมายถึง การเสนอเรื่องราว ด้วยการจำลองสถานการณ์ มีการกำหนด ผู้แสดง จัดฉาก แต่งตัวและแต่งหน้าให้สมจริง
เด็กชนบทในจังหวัดสุรินทร์	หมายถึง เด็กนักเรียนทั้งชายและหญิง ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ใน โรงเรียน บ้านหัวแรด บ้านตะคร้อ บ้านช่างปี ใน จังหวัดสุรินทร์
พฤติกรรมกำการเปิดรับ	หมายถึง ความบ่อดครั้งในการเปิดรับ ช่วงเวลาที่เปิดรับ ปริมาณการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ในแต่ละครั้ง สถานที่โทรทัศน์ที่ เปิดรับเป็นประจำ หรือสถานที่ชมโทรทัศน์ ลักษณะและสภาพ แวดล้อมในการรับชม ผู้ร่วมชมรายการ
การเปิดรับรายการ	หมายถึง จุดมุ่งหมายของการรับชมรายการ รายการที่เปิดรับ เป็นประจำ ผู้มีอำนาจในการเลือกรายการ
ปฏิกริยาขณะเปิดรับ	หมายถึง การแสดงออกเชิงพฤติกรรมขณะที่เปิดรับสื่อโทรทัศน์ ตั้งแต่การเตรียมตัวมาดู สภาพที่นั่งดูอยู่ สีหน้า ท่าทางขณะที่ดู ฯลฯ
เนื้อหาของรายการ	หมายถึง รายการที่จำแนกตามบทบาทของวิทยุโทรทัศน์ คือ ให้ข่าวสาร ให้ความรู้ ให้ความบันเทิง
รูปแบบของรายการ	หมายถึง วิธีการนำเสนอ ตัวแสดง พิธีกร ภาษา ซึ่งจะศึกษา เฉพาะ การ์ตูน ละคร และ รายการสำหรับเด็ก
ฐานะทางเศรษฐกิจ	หมายถึง เศรษฐกิจของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง วัดโดย เครื่องใช้ภายในของครอบครัว บ้าน ความเป็นเจ้าของที่ดิน ความเป็นเจ้าของวัว-ควาย อาชีพ

การ์ตูน

หมายถึง ผลผลิตของการสร้างภาพยนตร์ Animation อย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการสร้างภาพยนตร์ให้มีการเคลื่อนไหว โดยใช้การสร้างภาพขึ้นมาเอง และใช้เทคนิคอื่น ๆ หลายด้านเข้ามาช่วย (จักรพันธ์ ฅ สงขลา 2518 : 74)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงความต้องการรายการโทรทัศน์ของเด็กชนบท ทั้งเนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอรายการ ให้เป็นแนวทางสำหรับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กต่อไป
2. เป็นแนวทางในการ จัดสรรเวลาออก อากาศ ของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กชนบท ในจังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กชนบท
4. กระตุ้นให้ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ได้หันมาสนใจและรับทราบถึงความต้องการชมรายการโทรทัศน์ของเด็กในชนบท และปรับปรุงรายการประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะรายการสำหรับเด็ก ให้เกิดประโยชน์และสอดคล้อง กับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กไทยในชนบท
5. งานวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ ค้นคว้า เกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในชนบท
6. เพื่อเป็นแนวทางให้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู ปรับทัศนคติใหม่เกี่ยวกับการเปิดรับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก และอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อเด็ก
7. เพื่อเป็นประโยชน์ในการอ้างอิง การวางนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก